

Стандард 1. Структура студијског програма

Студијски програм садржи елементе утврђене законом.

Опис структуре и садржаја студијског програма са методама извођења наставе:

А. Елементи судијског програма**а. Назив и циљеви студијског програма**

- **Назив студијског програма:** ОАС Пословна економија и финансије
- **Циљеви студијског програма:** Основни циљ СП ОАС Пословна економија и финансије је образовање квалификованих стручњака са компетенцијама и вештинама у области пословне економије и финансија, којима су на располагању широке могућности запошљавања, личног и стручног напредовања и усавршавања, који су спремни да одговоре пословним изазовима производних и услужних привредних субјеката као и јавних институција и непрофитних организација, чиме се доприноси развоју компанија, привреде и друштва у целини. Општи циљ студијског програма је преношење студентима научних и стручних знања из економских и то пре свега финансијских дисциплина чијим усвајањем они постају спремни да разумеју и протумаче утицаје економских перформанси на нивоу малих предузећа, компанија, владиног и невладиног сектора.

Основни и специфични циљеви СП ОАС Пословна економија и финансије детаљно су описани у [Стандарду 3](#).

б. Врста студија и исход процеса учења у складу са законом који утврђује национални оквир квалификација

- **Врста студија:** Основне академске студије.

Области компетенција	Дескриптори исхода учења СП ОАС Пословна економија и финансије
Знање	▪ студенти поседују специјализована знања у области пословне економије и финансија која се односе на теорије, принципе и процесе, ▪ студенти поседују знање које може да им пружи основу за вредновање, критичко размишљање и примењено истраживање у областима пословне економије и финансија, као и за интеграцију знања из различитих поља; ▪ студенти поседују знање за процену развоја финансија и његовог значаја, као и за дубље разумевање постојећих проблема и глобалних трендова и модела; ▪ студенти поседују специјализовано знање које им омогућава да процене шансе за пословну експанзију и да изаберу, процене и усвоје моделе и алате за имплементацију; ▪ студенти поседују специјализовано знање из области пословне економије које им омогућава: израду и имплементацију пословних планова и започињање сопственог бизниса; управљање малим и средњим предузећима; управљање пројектима и тимским радом; анализу правног оквира у области пословне економије и финансија; управљање променама и иновацијама; истраживање тржишта и конкуренције; анализу финансијских извештаја; управљање финансијским пословањем и инвестицијама; познавање маркетиншких техника и менаџмента у сектору услуга и имплементирање маркетинг стратегије; ▪ студенти поседују специјализовано знање из области финансија, банкарства, платног промета и електронског пословања;
Когнитивне способности	▪ студенти поседују когнитивне способности за критичку процену и креативно размишљање у решавању нових и сложених проблема, што представља основу за развој нових знања, и способност за интегрисање знања у непредвидивим ситуацијама; ▪ студенти поседују когнитивне способности за примену адекватних метода истраживања, за припрему и имплементацију плана истраживања, обраду резултата одговарајућим истраживачким методама и анализу резултата истраживања; ▪ студенти поседују когнитивне способности за утврђивање, истраживање и решавање практичних проблема кроз примењени истраживачки рад; ▪ студенти поседују когнитивне способности за критичку процену, усвајање, и повезивање нових знања из области пословне економије, права и информационо-комуникационих технологија и њихову примену у пракси.
Практичне вештине	▪ студенти поседују практичне вештине за обављање сложених активности и примену сложених метода и алата у области пословне економије и менаџмента финансија; ▪ студенти поседују практичне вештине за развој инструмената и алата који су неопходни у процесу истраживања и иновирања у области пословне економије и менаџмента финансија; ▪ студенти поседују практичне вештине за прилагођавање сложених метода у области пословне економије и менаџмента финансија као основе за доношење пословних одлука; ▪ студенти могу да контролишу рад и вреднују резултате других ради унапређивања постојеће праксе;
Социјалне вештине	▪ студенти поседују социјалне вештине за управљање и вођење сложених процеса и пројеката; ▪ студенти поседују социјалне вештине за интеракцију са другима и сарадњу у различитим друштвеним групама и тимовима; ▪ студенти поседују социјалне вештине за управљање, вођење и интеракцију са другима у непредвидивим друштвеним ситуацијама.
Самосталност	▪ студенти су у стању да самостално воде сложене пројекте; ▪ студенти су у стању да планирају и реализују примењена истраживања;

	▪ студенти могу самостално да управљају и воде развојне активности у непредвидивим условима окружења; ▪ студенти могу самостално да доносе одлуке у условима неизвесности.
Одговорност	▪ студенти су оспособљени да делују предузетнички и да преузимају руководеће послове; ▪ студенти су у стању да преузму личну и колективну одговорност за стратегијско одлучивање; ▪ студенти су у стању да преузму личну и колективну одговорност за успешно обављање и извршавање задатака у непредвидивим условима; ▪ студенти су у стању да преузму друштвену и етичку одговорност која се односи на извршавање задатака као и на њихове последице.

- **Исход процеса учења** је усклађен са Законом који утврђује национални оквир квалификација.
- **Компетенције дипломираних студената и исходи учења** су усклађени са дескрипторима шестог нивоа (6.2 дипломирани економиста) Закона о националном оквиру квалификација Републике Србије и дескрипторима шестог нивоа Европског оквира квалификација (EQF). У [Стандарду 4](#) дато је детаљно образложење и приказ компетенција дипломираних студената и исхода учења.

с. Стручни, академски, научни односно уметнички назив

Успешним завршетком СП ОАС Пословна економија и финансије студент стиче академски назив **дипломирани економиста** (ОАС, најмање бодова 240 ЕСПБ, НОКС шести ниво, подниво два (ниво 6.2)).

д. Услови за упис на студијски програм;

Услови за упис на студијски програм Пословна економија и финансије детаљно су приказани у [Стандарду 7](#).

е. Листа обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;

Студијски програм Пословна економија и финансије је концепиран као једно студијско подручје (без модула). Курикулум СП садржи 25 обавезних предмета, 3 изборне групе од по 4 предмета (бирају се 2), једне изборне групе од 2 предмета (бира се 1), обавезне стручне праксе (3 ЕСПБ) и 2 активности везане за Завршни рад (Истраживачки рад на изради завршног рада и Завршни рад). Детаљан приказ Курикулума, књига предмета, броја ЕСПБ по предметима дат је опису [Стандарда 5](#).

ф. Начин извођења студија и потребно време за извођење појединих врста студија

Реализација СП ОАС Пословна економија и финансије траје 8 семестара (4 академске године), Обим студија је 240 ЕСПБ бодова. Студијски програм чине обавезни и изборни предмети наведени у [Табели 5.1](#). За сваки предмет планирано је укупно потребно време за које просечан студент треба да обави све предиспитне обавезе и положи испит, изражено у ЕСПБ бодовима (1 бод представља од 25 до 30 сати рада). Укупан фонд часова активне наставе у свакој години студија износи минимум 600 часова активне наставе. Часови предавања у односу на вежбе и истраживачки рад су у сваком семестру заступљени са минимум 50% или преко 50%. Активности студента на једном предмету завршавају се полагањем испита. Након полагања испита формира се коначна оцена студента на предмету и студент стиче припадајући број ЕСПБ бодове за тај предмет.

г. Бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са европским системом преноса бодова (ЕСПБ)

Бодовна вредност сваког предмета на студијском програму Пословна економија и финансије исказана је у складу са европским системом преноса бодова (ECTS – ЕСПБ). Бодовна вредност појединачног предмета креће се у интервалу од 7 до 8 ЕСПБ. Бодовна вредност свих предмета детаљно је исказана у [Стандарду 5 \(Табела 5.1, 5.1а, 5.2 и 5.3\)](#).

х. Бодовну вредност завршног рада на основним студијама исказана је у ЕСПБ бодовима

Бодовна вредност обавезног завршног рада на студијском програму Пословна економија и финансије износи 6 ЕСПБ. Изради и одбрани Завршног рада претходи Истраживачки рад на изради завршног рада, који је вреднован са 2 ЕСПБ.

и. Предуслови за упис појединих предмета или групе предмета

Предуслови за упис појединих предмета или групе предмета на студијском програму Пословна економија и финансије описани су у књизи предмета ([Табела 5.2](#)) у оквиру [Стандарда 5](#), и Правилника о правилима и организацији студија који је постављен на сајту факултета у оквиру рубрике о факултету/акти факултета.

а. начин избора предмета из других студијских програма;

Начин избора предмета из других студијских програма, као и признавање испита положених на другим СП (ВУ) описани су у Правилнику о правилима и организацији студија који је постављен на сајту факултета у оквиру рубрике о факултету/акти факултета.

б. услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија

Услови за прелазак са других студијских програма дати су у оквиру Правилника о преношењу ЕСПБ бодова и Правилника о правилима и организацији студија који су постављен на сајту факултета у оквиру рубрике о факултету/акти факултета.

В. 1.2. Обим студија се изражава бројем ЕСПБ бодова.

Обим студија на студијском програму ОАС Пословна економија и финансије износи **240 ЕСПБ бодова**.

Прилози за стандард 1:

Прилог 1.1. Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције)- **Прилог 1.1** сајт- www.fimek.edu.rs

Стандард 2. Сврха студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, доступну јавности.

Сврха студијског програма ОАС Пословна економија и финансије је да кроз јединство образовног и научно-истраживачког рада обезбеди свршеним студентима стицање знања, вештина, способности и ставова, као неопходних и довољних услова за успешно обављање професионалних задатака из области пословне економије и финансија у реалном пословном окружењу. Истовремено се кроз овај процес ствара база и за наставак образовања на вишим нивоима студија (МАС, ДАС) у оквиру националног, регионалног или ширег образовног простора.

Знања, вештине, способности и ставови, које студенти стичу завршетком СП ОАС Пословна економија и финансије, представљају основу за препознатљиву и јасну професију и занимање дипломирани економиста. У професионалном деловању свршени студенти су квалификовани да критички посматрају и анализирају различите токове и проблеме у друштву из економске перспективе. Овим они стичу квалификације за активно учествовање у друштвено – економском животу, опрезност у доношењу привредних и пословних одлука, умешност у примени савремених модела пословања, способност за управљање и вођење пословних процеса.

Студенти ће кроз савладавање овог студијског програма стећи знања вештине и способности које ће им омогућити да квалитетно и стручно обављају послове дипломираног економисте у области финансија у приватном и јавном привредном сектору односно као: финансијски менаџери, финансијски и пословни аналитичар, финансијски саветници, инвестициони саветници, банкарски службеници и низ других послова у овим областима. Без обзира на велики број ВУ, које се баве образовањем дипломираних економиста, поменуте компетенција су неспорно друштвено оправдане и корисне и још увек дефицитарне на тржишту рада у нашој земљи.

ВУ има вишегодишње искуство ВУ и реализацији овог СП, кроз континуирано преиспитивање, развој и иновирање наставног процеса у складу са потребама корисника и савременим научним достигнућима и трендовима у развоју образовног процеса и усаглашавање са највишим националним, европским и светским стандардима у области високошколског образовања. Тиме се не школују само стручњаци за потребе привреде и праксе, већ се врши обезбеђивање научног и стручног подмлатка, као темеља за целоживотно образовање и изградњу друштва знања. Са тог аспекта, сврха реализације СП ОАС Пословна економија и финансије је јасно и недвосмислено формулисана и у потпуности усклађена са основним циљевима ВУ.

Прилози за стандард 2:

Прилог 1.1. Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције)- **Прилог 1.1** сајт-
www.fimek.edu.rs

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисане циљеве.

Општи циљ СП ОАС Пословна економија и финансије је постизање компетенција и практичних вештина из области пословне економије и финансија. Обезбеђење компетенција подразумева развој креативних способности и академских вештина као и путева и метода за њихово стицање. Оне у себе укључују способност критичког мишљења, развијање способности за тимски рад, комуникацију, обједињавање и презентирање сопствених истраживања и повезивање са резултатима других, анализе, синтезе, логичког закључивања... Развој и подстицање ових способности су база за овладавање предметно-специфичним практичним вештинама потребним за обављање сложених задатака из домена пословне економије и финансија. Област пословне економије представља врло егзактан сегмент економске науке, циљно усмерен на привредне субјекте, конституисане по *going concern* принципу, који у свом деловању следе принцип рентабилности (креирања нове вредности).

Основни циљ СП ОАС Пословна економија и финансије је да студентима омогући стицање знања и способности, које омогућавају разумевање и примену актуелних теоријских концепата и ставова у решавању практичних проблема и захтева, које намеће савремено пословање. Суштина тих решења се своди на правовремено и научно засновано пословно одлучивање, као подршке *going concern* принципу и стварању нове вредности.

Из овако схваћеног општег циља логично произлази низ ужих (сепаратних) циљева, који суштински опредељују општи циљ СП ОАС Пословна економија и финансије. Ти циљеви би се у најкраћем могли систематизовати као:

- Пружити фундаментална знања из области макроекономије и микроэкономије чиме студенти постају способни да прате и разумеју економске токове и дешавања, као и да усвоје и примене основне принципе функционисања тржишних механизма и процеса репродукције на тржишту данашњице.
- Приближити знања и вештине из области маркетинга, менаџмента, предузетништва, управљања људским ресурсима, стратегијског менаџмента, рачуноводства и пословне анализе, оспособљавајући их за разумевање функционисања пословних субјеката на тржишту.
- Илустровати савремене концепте, технике, алате и инструменте пословних финансија и инвестирања, принципе функционисања јавних финансија односно финансијских тржишта и институција, чиме они постају спремни за обављање послова финансијских менаџера у предузећима, девизном, тржишту новца и капитала и за креирање и имплементацију економске политике у оквиру државних институција.
- Упутити у знања из области банкарства и осигурања чиме се студенти оспособљавају за будући рад у банкама, укључујући и централну банку, инвестиционим и пензионим фондовима.
- Оспособити студенте за сложене управљачке и аналитичке послове из домена рачуноводства и финансија у свим секторима привреде као и разумевање финансијских и нефинансијских информација односно способност спознаје настале пословне ситуације и могућности даљег развоја пословања предузећа.

Специфични циљеви СП ОАС Пословна економија и финансије огледају се у следећем:

- Образовање стручњака који ће поседовати спој професионалног, теоријског и практичног знања које се успешно може применити у савременом пословању;
- Оспособљавање младих стручњака да примењују стечена знања при решавању конкретних пословних проблема путем симулација пословних перформанси, радионица, специфичних курсева, решавања студија случајева чиме они добијају прилику да осете реално пословно окружење;
- Упознати студенте са утицајем процеса глобализације на пословање предузећа и обучити их управљању ризиком и временом у турбулентном окружењу, као и вештином предвиђања будућих трендова у сфери пословне економије и финансија;
- Омогућити студентима да кроз студијски програм науче стране језике и стекну информатичку писменост неопходну у пословном свету и међународно-економским односима;
- пружити студентима могућност да наставе своје школовање и научно-стручно усавршавање обезбеђујући тиме формирање научног и стручног подмлатка;
- Подстицати студенте да константно испољавају самосталност, креативност и иновативности у раду, да развију предузетнички дух и буду носиоци промена;
- Развијати код студената свест да као будући економски стручњаци извршењу сваког посла приступају озбиљно, савесно и квалитетно;
- Подстицати студенте на тимски рад и константно им указивати на нужност толеранције и уважавања туђег става и мишљења;
- Хомеостаза општих, посебних и предметно-специфичних циљева СП ОАС Пословна економија и финансије су у складу са основним задацима и циљевима ВУ. Овако јасно и недвосмислено формулисани циљеви СП се потпуно уклапају у дефинисани квалификацијски оквир (6.2 НОКС) и захтеве тржишта рада и привредног развоја локалне заједнице и Републике Србије као целине.

Прилози за стандард 3:

Прилог 1.1. Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције)- Прилог 1.1 сајт-

www.fimek.edu.rs

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и уметничке делатности.

Компетенције представљају интегрисани скуп знања, вештина, способности и ставова, које појединцу омогућују ефикасно делање у складу са стандардом квалификације, схваћене као формално признање стечених компетенција. Савладавањем студијског програма СП ОАС Пословна економија и финансије, студент стиче опште и предметно-специфичне компетенције које су у функцији квалитетног обављања будуће стручне делатности.

Опште компетенције:

- способност анализе, синтезе и предвиђање могућих решења проблема и последица тих решења;
- развијене способности евалуације теоријских текстова, примене концепата на релевантне студије случајева и развоја систематичног знања у независним истраживањима;
- овладавање методама, поступцима и процесима истраживања;
- креативност, развој критичког и самокритичког мишљења и приступа, вештине анализе, синтезе и евалуације, укључујући способност за разумевање претпоставки, узрока или последица;
- способност процене ставова базираних на доказима и чињеницама и способност идентификације проблема и предлагања решења;
- развој комуникационих способности и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем.

Предметно–специфичне компетенције:

- темељно знање из области пословне економије и финансија, које чини основу будуће професије;
- способност примене стеченог знања у пракси;
- способност самосталног рада и рада у интердисциплинарним тимовима;
- способност решавања конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака;
- способност доношења одлука на бази релевантних информација;
- повезивање основних знања из области пословне економије, менаџмента, рачуноводства, финансија, права, електронског пословања и информационо–комуникационих технологија и њихова примена;
- праћење и примена новина у струци;
- развој вештина у употреби знања у подручју пословне економије и финансија;
- развој и имплементација одрживих пословних модела;
- способност партиципирања у домаћим и међународним пројектима;
- иновативно и креативно решавање проблема;
- креирање и имплементација бизнис плана и оснивање сопственог бизниса.

Лапидарно побројане компетенције које студенти могу да стекну на СП ОАС Пословна економија и финансије детерминишу исход учења. Под исходом учења се подразумева јасан исказ о томе шта се од појединца (студента) очекује да зна, разуме и да је способан да покаже, односно уради након завршеног процеса учења. Исход учења омогућава проверљивост нивоа развијености компетенција, односно достигнућности знања, вештина, ставова и способности. СП ОАС Пословна економија и финансије нуди исходе учења који се уклапају са Европском регулативом оквира квалификација (EQF), са којом је Закон о националном оквиру квалификација Републике Србије усаглашен. Конкретно, овај СП ОАС омогућава стицање квалификације шестог нивоа (подниво 2.) Ове квалификације обухватају сложене активности које се састоје од различитих међусобно повезаних задатака који могу да покривају више повезаних области професионалне делатности.

Дескриптори квалификација шестог нивоа, подниво 2. у складу са Законом о националном оквиру квалификација Републике Србије (6.2 НОКС)

Ниво	Знање	Вештине	Способности и ставови
6.2	Поседује напредна академска и/или стручна знања која се односе на теорије и принципе, процесе укључујући вредновање, критичко разумевање и примену у области учења и/или рада	Решава сложене проблеме у области учења и/или рада у нестандартним условима. Примењује вештине успешне комуникације у интеракцији и сарадњи са другима из различитих друштвених група; Користи опрему, инструменте и уређаје релевантне за област учења и/или рада	Предузимљив је у решавању проблема у нестандартним условима. Води сложене пројекте самостално и са пуном одговорношћу. Примењује етичке стандарде своје професије. Организује, контролише и обучава друге за рад. Анализира и вреднује различите концепте, моделе и принципе теорије и праксе унапређујући постојећу праксу. Испољава позитиван однос према значају целоживотног учења у личном и професионалном развоју.

Завршетком овог студијског програма студенти ће бити оспособљени да стручно обављају послове финансијских менаџера, финансијских и пословних аналитичара, финансијских саветника, инвестиционих саветника и банкарских

службеника, службеника осигурања и других сличних и повезаних послова.

ВУ има развијен Додатак дипломи (Прилог 4.1) као посебан документ, који садржи све Законом прописане елементе.

Овај документ пружа детаљнији увид у ниво, природу, садржај студија, систем и правила студирања које је студент означен на оригиналној дипломи похађао и успешно завршио.

Прилози за стандард 4:

[Додатак дипломе - Прилог 4.1.](#)